OIKEUSMINISTERIÖ

LAUSUNTO

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
Julkisoikeusyksikkö
LsN Heini Färkkilä

17.11.2022

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Business Finland Venture Capital Oy -nimisestä valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä annetun lain muuttamisesta (HE 266/2022 vp)

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikkoasiassa. Esityksessä ehdotetaan, että Business Finland Venture Capital Oy (jälj. yhtiö) voisi jatkossa nykyisestä poiketen tehdä myös yksittäisiä valtiontukea sisältäviä pääomasijoituksia eli lailla mahdollistettaisiin poikkeuksellisesti myös yhtiön elinkeino- tai teollisuuspoliittiset sijoitukset.

Oikeusministeriö on antanut esityksen valmisteluvaiheessa siitä lausunnon. Oikeusministeriö kiinnitti lausunnossaan huomiota yhtiön tehtäviin, takaisinperintään, muutoksenhakuun, viivästyskorkoon sekä virkavastuuseen. Lausunto on pääasiassa otettu jatkovalmistelussa asianmukaisesti huomioon. Oikeusministeriö esittää kunnioittavasti lausuntonaan seuraavan.

Yhtiölle ehdotetaan uutta julkiseksi hallintotehtäväksi katsottua tehtävää. Esityksessä tehtyyn arvioon tehtävän luonteesta ja tarkoituksenmukaisuudesta ei ole huomauttamista.

Työ- ja elinkeinoministeriö voisi antaa erityisin perustein valtioneuvoston talouspoliittisen ministerivaliokunnan puoltamana yhtiölle tiettyjä toimeksiantoja. Mahdollisuus julkisen hallintotehtävän siirtoon (= toimivalta) olisi vain erityisten perusteluiden läsnä ollessa. On siten keskeistä, että näistä erityisistä perusteista on tehty riittävästi selkoa esityksessä ja valiokunnan mietinnössä.

Mainittu yhtiön sijoitus voitaisiin toteuttaa 2 §:n 3 momentin mukaan vasta EU-komission hyväksyttyä *päätöksen*, jos EU:n valtiontukilainsäädäntö tätä edellyttää. Ko. säännöstä (tai 2 §:n 2 momenttia) olisi asianmukaista täsmentää siten, että siitä ilmenee, mihin päätökseen säännöksessä viitataan, kun pykälässä ei päätös-käsitettä ole muutoin käytetty.

Oikeusministeriö kiinnitti lausunnossaan huomiota siihen, että 2 a §:n 2 momentin mukaisen tukien takaisinperintäedellytyksistä tuli säätää tarkemmin laissa. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 18/2021 vp kiinnittänyt huomiota takaisinperinnän oikeudellisten perusteiden määrittelyn täsmällisyyteen ko. 4 a §:n 3 ja 4 momentin osalta, mikä on syytä huomioida

täsmennettäessä ministeriön takaisinperintäpäätöksen edellytyksiä. Lain 4 a §:n 1 momenttia on näiltä osin täsmennetty.

Myös ilmoitusvelvollisuus on laajennettu kattamaan yhtiön uusia tehtäviä. Valiokunnan olisi syytä vielä varmistua siitä, että omistajaohjauksesta ja takaisinperintäpäätöksistä vastaavilla rahoituskeskuksella ja työ- ja elinkeinoministeriöllä on oikeus saada yhtiöltä salassapitosäännösten estämättä välttämättömät tiedot ko. tehtäviensä hoitamiseksi, mikäli rahoituskeskuksella ja ministeriöllä on tarve saada myös salassapidettäviä tietoja. Tällainen tiedonsaantioikeus vaikuttaa käsiteltävänä olevasta laista puuttuvan.

Oikeusministeriön huomiot muutoksenhausta, viivästyskorosta ja virkavastuusta on esityksessä otettu asianmukaisesti huomioon. Lain 6 §:n otsikko olisi asianmukaista muuttaa informatiivisempaan muotoon: ”Rikosoikeudellinen virkavastuu ja vahingonkorvausvastuu”